

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, desetega in dvajsetega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/L. Rokopis se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravištvu: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

Osrednje glasilo državnih nameščencev in upokoencev.

Uradniška zastopstva na Nemškem.

(Iz osnutka zakona o osnovanju uradniških zastopstev.)

Ustava Nemške republike, ki je bila sprejeta meseca avgusta leta 1919. v Weimaru, določa v svojem čl. 130. naslednje: »Po posebni določbi državnega zakona dobe uradniki posebna uradniška zastopstva.«

Navzlic temu jasnemu določilu nemške državne ustave do danes ustanova uradniških zastopstev na Nemškem še ni izvedena. Zato je umljivo, da nemško uradništvo že dolgo vrsto let vodi živahno borbo za ustvaritev te ustavne določbe, v kateri se priznava uradništvu pravica do zakonskih zastopstev.

V začetku tega leta je bil predložen nemškemu državnemu zboru (Reichstag) osnutek zakona o uradniških zastopstvih, ki je pred tem ležal že štiri leta pri zbornici nemških pokrajin (Reichsrat). Zaradi notranjepolitičnih kriz in pogostih menjav v vladi, tako zvani »odbor štirinajstoric« državnega zbora, ki ima nalogo razmotrivati in proučiti predloženi načrt, svojega dela še ni končal. Potreba je, da omenimo tu, da je nemška vlada, preden je vložila zakonski predlog, zaslišala vse osrednje nemške uradniške strokovne organizacije in z njimi več let razpravljala o tem zakonskem osnutku. Posledica tega je, da je predloženi načrt primeren za obravnavanje, dasi v mnogočem ne zadovoljuje nemškega uradništva.

Ker je tudi jugoslovansko državno uradništvo, organizirano v Glavnem Savezu, na zadnji skupščini v Skoplju leta 1929., načeloma sklenilo, da je vprašanje uradniškega zastopstva, t. j. vprašanje uradniških zastopstev, treba z nezmanjšano vnetostjo pravljati in skušati doseči, da se ta ustanova čim prej oživetvori, kakor tudi z ozirom na to, da je »Naš Glas« v minulih letih često razmotrival to vprašanje (prim. niz člankov g. dr. Fr. Stegenška o tem problemu), ne bo odveč, da seznanimo naše čitatelje vsaj z glavnimi določili tega nemškega zakonskega osnutka. Isto načelno stališče zastopa tudi resolucija naše Zveze, katero je njen odbor soglasno sprejel dne 7. oktobra t. l. in katero sta njena delegata dne 12. oktobra t. l. zastopala na plenarni konferenci Glavnega Saveza v Beogradu.

V glavnem naj bi nemški zakon o uradniških zastopstvih imel naslednja poglavja: I. Ustroj, II. Poslovni red, III. Naloge in pravice, IV. Postopanje, V. Varstvo uradniških zastopstev, VI. Posebne določbe za uradniška zastopstva pri občinah in občinskih zvezah in VII. Sklepna določila. Nemško javno uradništvo pričakuje, da navzlic razpustu parlamenta bo osnutek postal že tekom tega leta zakon. Dasi upajo uradniške organizacije, da bodo tekom parlamentarnih razprav mogle doseči še bistvene izpremembe v svojo korist, je vendar treba povedati že tu, da nemški uradniki s projektom v taki obliki niso docela zadovoljni, to pa zato, ker je »pravo sodelovanje« uradništva v njem precizno omejeno. Ob sklepu tega poročila, katerega posnemamo po nemških strokovnih listih, bomo skušali podati v glavnih potezah stališče Splošne nemške uradniške zveze (Allgemeiner deutscher Beamtenbund), ki je največja stanovska organizacija nemškega rajhovskega uradništva, ki je politično docela nevtralna in ki upravičeno zastopa ogromno večino nemškega javnega nameščenstva.

Prvi oddelek zakonskega osnutka govori, kakor smo že omenili o ustroju uradniških zastopstev.

Zakon predvideva sistem odborov, ne pa zbornic ali svetov. Po tem osnutku so določeni:

1. Uradniški odbori za vsa službena mesta, kjer je vsaj 20 uradnikov ali več nameščencev.

2. Zaupniki pri službenih mestih, kjer je več nego 5 uradnikov z aktivno in trije s pasivno volilno pravico, vseh skupaj pa manj nego 20. Glede pristojnosti in stopenj je določen naslednji red:

1. Uradniški odbori pri neposrednih službenih predstojnikih (ti so obligatorični). Število odborov znaša od 3 do 9 v razmerju s številom uradništva, katerega more biti 20 do 1500.

2. Okrajni uradniški odbori se fakultativno ustanavljajo pri službenih predstojnikih srednje stopnje. Sestavlja jih 5 odborov, če ni več nego 1000 uradnikov, katere ti odbori zastopajo.

3. Glavni uradniški odbori so obligatorični in se ustanove pri službenih predstojnikih vrhovne instance. Tvorijo jih 7 članov, če je število zastopane uradništva manjše od 100.000.

Po osnutku naj bi se razen tega ustanovili skupni uradniški odbori za več službenih panog v eni pokrajini. Možni so pa tudi skupni odbori za uradnike, ki imajo istega skupnega višjega predstojnika, pa različne neposredne predstojnike. Možni so razen tega še odbori za posamezne oddelke pri večjih službenih mestih.

Glede volitev določa zakonski osnutek kot načelo sistem proporcionalnih volitev za člane uradniških odborov, za zaupnike pa enostavno večino glasov. Funkcionarji se volijo na dve leti. Aktivno volilno pravico o imajo vsi uradniki, ki so stari vsaj 20 let, pasivno volilno pravico pa imajo vsaj 24 let stari uradniki, ki niso več v pripravljanih skupinah, ki so na dan volitve že več kot tri leta v službi in so vsaj tri mesece že nastavljeni pri volilni skupini, katera jih voli v zastopstvo. Izvolitev sme uradnik samo iz izrečno navedenih, zelo važnih razlogov odkloniti.

Posel člana uradniških odborov je časten in se izvršuje brez nagrade. Odborniki oziroma zaupniki so podvrženi dolžnosti molčečnosti in jim zakon jamči pogojno imuniteto, t. j. varstvo pred odpovedjo službe, premeščitvami ali dodelitvami k drugim uradom, oziroma panogam službe itd.

Važna je ustanova posebne pravne pritožbene instance v vseh spornih slučajih. Vsaka dežela, kakor tudi celotna država, dobi posebno prizivno zbornico, v katero izvolijo prisednike uradniški odbori.

Uradniška zastopstva obsegajo vse uradništvo države (Reicha) pokrajin, dežel, občin in občinskih zvez. Ne razteza se pristojnost uradniških zastopstev na uradnike državnih železnic in Državne banke. Možne so pa posebne izjeme za službene predstojnike, posamezne uradnike, za določene skupine uradnikov ter za uradništvo v inozemstvu.

Splošna nemška uradniška zveza je stavila k tej slednji določbi zahtevo, naj zakon velja za vse uradništvo brez izjeme, kjerkoli je nameščen, torej tudi za uradništvo, ki je v službah različnih avtonomnih teles in korporacij. Nadalje zahteva imenovanje združenje, naj se krajevni, okrajni in glavni uradniški zbori obligatorično ustanavljajo, do čim bi bilo ustanavljanje okrajnih odborov zgolj fakultativno. To svojo zahtevo utemeljuje organizacija z dejstvom, da baš srednja upravna instanca v poglavitnem odloča o osebnih zadevah podrejenega uradništva. Ista organizacija odklanja tudi določbo, da se volitve vrše po volilnih skupinah in zahteva splošne volitve.

O poslovnem redu govori II. oddelek zakonskega osnutka in je za nas manj važen. Omenimo le, da sme službeni predstojnik biti pri sejah vseh zastopstev navzoč, če ga le-ta povabijo ali če so sklicane na njegovo pobudo. Na sejah lahko vsak čas povzame besedo. Seje zastopstev, ki so tajne, naj se redovito vrše izven uradnega časa. Sklepajo zastopstva z večino glasov. Člane odborov veže glede podatkov, katere so v sejah izvedeli, kakor tudi glede poteka in izida glasovanja dolžnost molčečnosti. Ta dolžnost ne preneha, tudi ko zapuste dotično zastopstvo.

Najvažnejši del zakona je tretji oddelek, v katerem so določene naloge in pravice posameznih uradniških odborov. Tu treba naglasiti, da se pravice uradniških zastopstev načeloma raztezajo samo na zadeve uradništva, katere se pojavljajo samo pri neposrednih službenih predstojnikih, katerim je dotično uradništvo pridržano. Vendar se obseg teh pravic ne razteza tako daleč, da bi uradniškemu odboru pripadala pravica soddločevanja, kar žele uradniške organizacije doseči:

V splošnem so odbori načeloma upravičeni, da vrše naslednje naloge:

1. Stavljane in zastopanje predlogov in pobud v vseh službenih zadevah splošnega značaja, posebno še glede dobrodelnih ustanov.
2. Pobude za ureditev poslovanja.
3. Pogajanja službenih predstojnikov o nasprotujočih si naziranjih.
4. Zastopanje osebnih pritožb o službenih odredbah.
5. Pobijanje in odpravljanje nezgodnih in bolezenskih opasnosti.

V naslednjih slučajih ima uradniški odbor pravico sodelovanja:

1. Izdajanje in spreminjanje splošnih predpisov, s katerimi službeni predstojnik ureja poslovanje službenega mesta, kolikor se s tem posega v osebne razmere uradništva.
2. Določevanje in razporejanje uradnih ur.
3. Določevanje načel za ureditev zastopanja in namestovanja bolnih in odsotnih uradnikov.
4. Izdelava rednega letnega načrta za dopuste osebja.
5. Dovoljevanje izvanrednih nagrad.
6. Ustanavljanje in uprava institucij, katere služijo telesnemu ali duševnemu dobrobitu uradništva.
7. Imenovanje zdravnikov — zaupnikov.

Uradniška zastopstva imajo nadalje pravico sodelovanja z uradnim predstojnikom tudi v naslednjih zadevah, to pa le v slučaju, če prizadeti uradniki to sami predlagajo.

1. Preiskavanje nezgodnih slučajev.

2. Upokojevanje.
3. Odpoved službe.
4. Odtegnitev dopusta.
5. Prošnje za podpore.
6. Dodeljevanje obolelih uradnikov zdravnikom, oziroma zdraviliščem.
7. Dodelitev in ugotavljanje kakovosti službenih stanovanj.
8. Dodelitev stanovanj, katera so bila zgrajena iz javnih sredstev.
9. Dodelitev naravnih in najemnih zemljišč.

V naslednjih slučajih je po tem zakonu predstojnik dolžan pozvati uradniško zastopstvo, naj poda svoje strokovno mnenje:

1. Pri vseh predlogih posameznih službenih predstojnikov o načrtu poslovanja, kolikor zadeva ta načrt osebne razmere uradništva.

2. O izobraževanju uradništva, ki je v ta namen službenemu mestu dodeljeno.

3. O ponovnem sprejemu kazenski odpuščenih.

4. O predlogih za imenovanje nesodniških prisednikov disciplinskih sodišč.

Edinole po predlogu prizadetega uradnika odda zastopstvo svoje strokovno mnenje v slučajih:

1. Če oblastvo zahteva od uradniškega povrnitev škode.

2. Če je uradnik kaznovan zaradi prekršitve službenih pravil.

Končno dovoljuje zakon uradniškemu zastopstvu, da smejo predlagati tri uradnike kot kandidate za izvolitev člana — izpraševalca pri izpraševalnih komisijah za uradniške izpite. —

Centralna nemška uradniška organizacija se ne zadovoljuje s temi pravicami, ker graja nejasnost, ki vlada glede posameznih dovoljenih pravic. Zato bo njeno glavno prizadevanje šlo za tem, da razširi čim bolj krog pravice do sodelovanja, in da zoži obseg pravice zgolj do podajanja strokovnih mnenj. Pri tem se sklicuje na desetletno prakso, ki je pokazala, da se je zakon o obratnih delavskih zaupnikih (Betriebsrätegesetz), katerega so delodajalci tako napadali in se ga po nepotrebnem tudi bali, zelo dobro obnesel, dasi delavstvu dovoljuje mnogo več in dalekosežnejših pravic soddločevanja. Zato smatra Splošna nemška uradniška zveza, da gre uradnikom kot inteligenčnemu stanu, ki tvori steber državne uprave in je kat eksohen državo ohranjuječe element, vsaj toliko pravic, kolikor jih je država dovolila ročnemu delavstvu. Ista zveza je podala državnemu zboru v tem pogledu posebno spomenico, iz katere navajamo:

»Najvažnejši za značaj zakona o uradniških zastopstvih je seveda obseg priznanih nalog in pravic. Osnutek določa, naj se uradniškemu zastopstvu dovoli pravica strokovnjaških izjav in o določenih slučajih pravica sodelovanja. Po osnutku torej se tem zastopstvom odreka pravica soddločevanja v določenih vprašanjih. Vendar pa uradništvo burno želi baš dovolitev pravic soddločevanja vsaj v nekaterih posebno važnih točkah. Razlogi, iz katerih državna vlada smatra, da ne more dovoliti uradništvu pravi-

Blagodejno deluje
ELIDA CREME DE CHAQUE HEURE
Idealna podlaga za puder

vice sooločevanja, izhajajo iz zakonskega osnutka samega (t. j. češ, da se taka pravica sooločevanja ne bi skladala z zakonom o ministrski odgovornosti. — Op. ured.). Po našem mnenju pa je mogoče, da se ta pravica dovoli, ne da bi se s tem okrnila odgovornost ministrov, katero vlada naveda kot glavni razlog za svoje stališče. Pravica sooločevanja naj se zagotovi z ustanovitvijo paritetično sestavljene instance za poravnavanje sporov.«

Pomen jubilejnega kongresa našega učiteljstva.

O notranjem pomenu in o rezultatih jubilejnega X. kongresa Udruženja jugoslovenskega učiteljstva, ki se je vršil v drugi polovici avgusta v Beogradu, posnemamo po »Učiteljskem Tovarišu« nekaj izvajanj, ki stavljajo potek in uspehe tega mogočnega učiteljskega zborovanja v pravo luč. Vsled nezaželenih nesoglasij, ki so se pojavila ob koncu zborovanja zaradi volitev novega odbora — o čemer je izjavil na kongresu poverjenik ljubljanskega poverjenstva g. Andrej Skulj: »Dobil sem vtis, da se tu ne dela za nova dobra pravila in zdravo upravo, nego za osebnosti.« — si je širša javnost mogla ustvariti napačno sliko o velikem moralnem uspehu kongresa. Izato ne bo odveč, da tudi naše čitatelje seznanimo v izvlečku z izvajanjem ljubljanskega učiteljskega stanovskega glasila.

»Javnost morda sodi vse dneve v Beogradu po zaključku in pripisuje temu vso važnost. Toda to je povsem pogrešno. Volitve so mal, mimoidoči dogodek, ki bodo imele morda svoj pomen za notranjo konsolidacijo organizacije in je bil iz tega razloga incident potreben ter bo koristen, nikakor pa to ni glavni efekt kongresa. Morda ta incident malo zabriše pozitivne rezultate kongresa, a čas ga bo potisnil v ozadje in pokazale se bodo pozitivne strani, ki smo jih dosegli s kongresom.

Med prve pozitivne rezultate kongresa štejemo veliko zanimanje za kongres s strani javnosti. To ni rezultat od danes, to je rezultat desetletja v katerem si je učiteljstvo s svojim delom osvojilo široke mase in javne kroge, da so morali priznati pomen učiteljskega stanu in njega upoštevati.

Drugi pozitivni rezultat kongresa je priznanje javnosti in odličnih merodajnih osebnosti, da je bilo učiteljstvo že pred desetimi leti nosilec

Kakor je videti že iz tega kratkega poročila, ki pa tvori le površen pregled najvažnejših določb tega važnega in znamenitega zakonskega osnutka, se nemška država resno trudi tudi zakonski na moderen način urediti razmerje države do uradništva, zadovoljiti s tem državno nameščenstvo, in mu dati prepričanje, da je njegov položaj v državi pravno in dejanski popolnoma zagotovljen.

idejne smeri, ki se je začela šele po desetih letih uveljavljati in odločno podrtavati v državni politiki.

Tretji pozitivni rezultat kongresa je bilo priznanje učiteljskemu prostetnemu delu med narodom izven šole, ki ga niso podrtavale samo nove vine, ampak so mu dali vidnega izraza tudi zastopniki javnih korporacij ter so vsi naglašali, da glavna vloga učiteljskega stanu v tem pogledu šele prihaja, da je ogromna, večina naloga nego je bila doesdaj dana učiteljskemu stanu, dana šele za bodočnost. Od njega zavisi edinstvena jugoslovenska kultura. »Na vas leži, kar je kralj naglasil: Čuvajte tradicije! Na teh tradicijah je treba zidati progres človečanstva in bodočnosti. Na moralnih tradicijah naroda je treba zidati kulturo naroda v bodoče. In nosilci te kulture med najširšimi sloji, v selu, ste vi — učitelji!« Naš seljak ni nekulturen, on ima svojo kulturo, ki je individualna in visoka. Ne mešajmo pojme kulture in civilizacije. Očuvati narodno dušo in jo razviti, to je vaša naloga, naloga šole in učiteljstva.«

Četrti pozitivni rezultat kongresa je, da je ves kongres podrtal nujno potrebo izboljšanja materialnega položaja učiteljstva. To je podrtalo časopisje, to je podrtal predsednik v svojem otvoritvenem govoru, to je podrtala deputacija pri g. ministru, to je podrtala resolucija kongresa; kar je pa najvažnejše, da so to podrtali tudi ostali govorniki v svojih pozdravnih govorih, ki so naglašali, da učiteljski stan ni zadostno plačan za svoje delo in da ga je treba nujno nagraditi primerno veliki važnosti stanu za narod in državo. Gmotno ga je treba podpreti, da bo lahko vršil svojo veliko nalogo v bodočnosti.

Peti pozitivni rezultat kongresa je impozantna razstava notranjega ustroja naše jugoslovenske šole, ki jo je pokazala razstava šolskih izedlkov in učiteljskega dela. S tem smo odprli pot za še globljo izgraditev naše jugoslovenske šole, pokazali smo kulturnemu svetu, da ne zaostajamo za njim, pokazali smo pa tudi javnosti in merodajnim krogom delo učiteljstva v šoli in izven nje.

Šesti pozitivni rezultat kongresa je sprejetje novih pravil UJU s katerimi smo napravili tudi korak naprej v smeri upravne prožnosti organizacije, v čemer se je pustila evoluciji prosta pot, da se ne napravljajo nepotrební pretresljaji med članstvom.

Sedmi pozitivni rezultat je položitev temeljev za izgraditev naše socialno-gospodarske organizacije, za izgraditev naših stanovskih socialnih ustanov, učiteljskih domov v zdravi liših in ob morju, kar se je na tem kongresu resno podvzelo in se pristopa k realizaciji.«

Plenarna seja Glavnega saveza.

V zadnji številki smo poročali, da je ožja uprava Glavnega Saveza sklicala za dan 12. oktobra t. l. plenarno sejo upravnega odbora, katere sta se po odborovem sklepu naše Zveze udeležila načelnik g. Makso Lilleg in I. podnačelnik g. Andrej Skulj.

Zaradi važnega in zanimivega dnevnega reda so se te plenarne seje udeležile po svojih odposlancih vse pokrajinske zveze in vse včlanjene centralne organizacije. Navzočih je bilo približno 20 delegatov iz Beograda, Ljubljane, Zagreba, Splita, Sarajeva, Cetinja in Skoplja. Potek plenarne seje je pokazal, v kakšnem težkem položaju se nahaja državno uslužbenstvo in kako mu je čimprejnejša od pomoč nujno potrebna.

Predsednik Glavnega Saveza g. dr. Mih. Jovanović je ob 10. uri pozdravil došle delegate in ugotovil, da so člani upravnega odbora polnoštevilno zbrani. Nato je podal poročilo o načrtu uradniškega zakona in zakona o pokojninah. Poudarjal je, da je najaktualnejše in najvažnejše vprašanje vsega aktivnega uradništva čimprejnejša uzakonitev uradniškega zakona. Število uradništva, ki komaj čaka pomoči, je zelo veliko, ker je še vedno mnogo kategorij in skupin državnih nameščencev, ki še niso bili deležni posebnih doklad, katere so prejeli po večini vsi uradniki I. kategorije in nekatere skupine druge kategorije. Še prav posebno težko pa pričakujejo gmotnega izboljšanja svojega položaja vsi upokojeanci, posebno pa tisti, ki so bili upokojeni po starih zakonih.

O podrobnostih obeh zakonskih osnutkov se ne more — tako je izjavil g. načelnik dr. Jovanović — toče neje izraziti, ker mu to branijo službeni predpisi. Lahko pa poudari, da bo z novima zakonoma gmotni položaj aktivnih in upokojenih uslužbencev izdatno izboljšal. Pri redakciji so se upoštevali vsi utemeljeni in smotni treni nasveti in predlogi. Razvrstitev bo izvršena po službenih letih, po do-

NAŠ PRAVI DOMAČI IZDELEK.

vršenih šolskih naukih in po strokovni službeni usposobljenosti.

Zakon o uradnikih je gotov. Isto tako sta gotova zakona o upokojevcih in pokojninskem fondu. Ves zakon je izboljšal v vseh ozirih na podlagi raznih predlogov in kritik.

Kar se tiče novega pokojninskega zakona, bo treba postaviti ves sistem določevanja pokojnin na povsem nove temelje. Merodajni krogi so pričeli najmodernejšo pokojninsko zakonodajo Francoske, Angleške, Nemške, Češkoslovaške republike in Madžarske. V splošnem bo novi zakon znatno pobiljšal materialno stanje upokojeencev.

Fond bo uveden. Pokojnina pripada državnim uradnikom po 10. efektivnih službenih letih in polna s 35 službenimi leti. Procent bo, kakor se čuje, mal in se bo računal od 3 do 4% od vseh stalnih prejemkov.

Cilj je, da se odkomore najpoboljšanim in s tem pobija korupcija. Pridobitev bo, če se bodo vsi prejemki

Drago Gorup & Co.

LJUBLJANA
Miklošičeva cesta 14/II.

EN GROS
EN DETAIL

Izdelava in prodaja
damske in moške
konfekcije. — Naro-

Prodaja se tudi
NA OBROKE! šušjejo hitro in točno

Oblačilnica za Slovenijo

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 6
priporoča svojo bogato zalogo vseh vrst manufakturnega blaga. Državni uradniki dobijo blago na obroke samo s predložitvijo uradne legitimacije.

Jules Lemaitre:

Sovražnik.

Na robu Corneillea.

— »Gospod,« je dejal Pierre Corneille, »vidim, da imate dober okus.«

— »Gospod,« je odvrnil mladi mož, »če strogo sodim o oderskih delih gospoda Racinea, storim to, ker me resnicoljubje sili k temu. Gotovo je, da je on le oslabil in ponižal tragedijo, ki ste jo vi dvignili tako visoko.«

— »Gospod, v ti poslednji točki vam ne morem pritrditi. Priznam pa, da prav tako kot vi ne morem prenašati sladkobe in mehkočnosti, zaradi katerih ugaja ženskam in mladini, in da se mi je to vedno zdelo skrajno zoprno.«

— »Gospod, res je, da se človeku od tega kar obrača.«

— »A še bolj me žalosti, gospod, ko vidim, kako v svojih zaloigrah žrtvuje najplemenitejšo in najbolj možgato vznešenost čustva nekaj razbrzdani ljubavni strasti, ki jo pritira na kraj blaznosti: tako da postaja naravnost ubijalski in zločinski, kadar ni osladen.«

— »Res je, gospod, nad tem se mora ogorčiti vsak pošteno misleči duh.«

— »A jaz, gospod, niti ne govorim o napakah, ki jih na vsak korak za-

greši gospod Racine zoper verjetnost šeg ali zoper zgodovinske resnice, kakor v »Bajazetu«, kjer ni osebe, ki bi čustvovala, kakor ljudje v Carigradu in ki ne bi bila po turško oblečen Francoz, ali kakor v »Britanniku«, kjer pusti pisatelj, da Britannicus in Narcisse živita dve leti dalje, nego sta v resnici živela.«

— »Res, gospod, tega ni mogoče prenašati.«

— »Verjemite mi, gospod, da ne govorim iz zavisti.«

— »Niheč, gospod, vam ne bo podtikal čustev, kakršnih ne dopušča vaša slava in vzvišenost vaših del.«

— »Prav tako tudi ne govorim, gospod, iz osvetoželjnosti in ker bi se spominjal žalitev. Osem ali deset let bo tega, kar je prišel k meni gospod Racine, da mi bere svojega »Aleksandra«. Bil je čeden mož, preveč čeden in izgledal je kot mlada deklina. Bil sem tako dober in sem mu dejal, da se mi zdi zelo nadarjen za poezijo, toda dostavljal sem, da ni daru za dramatik; in isto mislim še danes. Te odkritosrčne sodbe mi ni odpustil in morda veste, s kakšnimi psovskami me je obložil v predgovoru k »Britanniku«. Gotovo mi verujete, gospod, da sem jih popolnoma prezrl.«

— »Gospod, vas ne morejo doseči. Sicer pa priznam, da sploh nisem bral tega ničvrednega komada.«

— »Gospod, razgovor z vami me je res vzradostil. Divim se ostrini in vzvišenosti vašega duha.«

— »Gospod, ali mi dovolite, da pridem jutri spet zabavat vašo gospodično nečakinjo?«

— »Prav rad, gospod. Vaša čustva napram nji so mi znana in poznam vaše namene. Mislim, da jih tudi ona odobrava. In lahko vam zaupam, da moj brat, ki sem ga o tem obvestil, zelo dobrohotno opazuje vaše načrte. Prosim vas, gospod, smatrajte, da ste pri nas doma.«

— »Gospod, ne vem, kako se vam naj zahvalim...«

— »Jutri torej na svidenje, gospod.«

— »Gospod, vaš pokorni sluga sem.«

Tisto poletje leta 1673. se je bil Corneille zatekel v Rouen v svojo hišo v Sračji ulici. In ker se je čutil osamljenega (hčerka je bila pri domnikankah, en sin je bil mrtev, drugi v službi, dva pa oženjena), je prišla z njim nečakinja Marija, da mu je vodila gospodinjstvo. A kmalu je nek mlad odvetnik pri rouenskem sodnem dvoru obiskal strica in opazil nečakinjo.

Corneille je bil tedaj zelo otožen. Dve leti prej je bil hudo ponižan, ko je videl, da tekmečeva »Berenica« sla-

vi zmagoslavje nad njegovim »Titom in Berenico«. Po propadu dražestnega, toda osladnega »Suréne« je dal odru slovo, ker mu ni bil več kos. A tačas je Racine dal uprizoriti »Bajazeta« in prav to leto »Mitridata«, in mesto in dvor sta mu viharno ploskala; pravkar so ga izvolili v akademijo; imel je na svoji strani mladost, moč, bodočnost — in kralja. Ah! kako zapuščenega se je čutil stari poet! Mrzka slava mladega Racinea je mučila starega Corneillea. Ta slava se mu ni zdela le nezasluzena, temveč naravnost nenravna.

In da nekako izpolni dolge ure, se je pečal Corneille s tem, da je prevajal na francosko latinske stihе vrlih jezuitskih patrov, zložene v kraljevo slavo, in da je pregledaval za bližnji ponatisk svoj prevod »Posnemanja Jezusa Kristusa«.

Ko je mladi odvetnik spet prišel, je dobrodušni Corneille pustil zaljubljenca, da sta šla na vrt in je odšel v sobo na delo.

Dočim je pregledaval 5. poglavje III. knjige »Posnemanja«, in sicer oddelek »O čudesih božanske ljubezni«.

»Poznaš li ti ljubav, ki o nji govoriš?«, je skozi odprto okno prihajal do njega šepet nežnega razgovora. Naenkrat je čul en sam glas in čeprav ni mogel razločiti besed, je spoznal

I. MAČEK

za to omejitve izdajanja navaja list padanje števila naročnikov. Kakor je videti vladajo tudi v Bosni med uradništvom razmere, ki naši stanovski zavednosti niso posebno v čast.

Novo poslopje mariborske Nabavljalne zadruge. Nova hiša Nabavljalne zadruge državnih nameščencev v Mariboru je bila pred kratkim dovršena. Lepa zgradba, ki stoji na Rotovškem trgu je prizidek k stari, pred nekaj leti prezidani stavbi zadruge. Videti je, da se mariborska Nabavljalna zadruga, ki med vsemi slovenskimi uradniškimi zadrugami zavzema vodilno mesto (če izvezememo železničarske zadruge), vedno lepše razvija v veliko korist svojega članstva.

Znižane cene v zagrebškem gledališču. Člani zagrebškega »Saveza javnih namještenika i umirovljenika«, uživajo po odločbi gledališke uprave pri vseh predstavah (razen pri premijerah in ljudskih predstavah) 20% popusta ob običajnih dnevnih cenah v zagrebškem Narodnem gledališču na Trgu Kralja Aleksandra. Ta ugodnost velja za vsa mesta in za vse tiste družinske člane, za katere dotični državni uslužbenec prejema draginjske dodelave. Člani imenovanega Saveza si morajo v društveni pisarni nabaviti zvezčič za ceno 10 Din. S temi kuponi dobe potem pri dnevni ali pa pri večerni gledališki blagajni vstopnice z 20% popustom. — Objavljamo to vest iz zagrebškega »Našega Glasu«. Mišlimo, da bi bilo gledališki blagajni tudi v Ljubljani le v korist, če bi se upeljal ta sistem popustov za državne uradnike, člane stanovskih združenj.

Letošnji univerzitetni funkcionarji. V smislu novega univerzitetnega zakona z dne 28. junija 1930. so bili izvoljeni na univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani sledeči funkcionarji: rektor univerze za študijski leti 1930./31. in 1931./32. ph. et med. dr. Šerko Alfred; dekani za študijsko leto 1930./31.; na filozofski fakulteti: ph. dr. Plemelj Josip, na juridični: iur. dr. Polec Janko, na medicinski: ph. et med. dr. Kinsky Evgen, na tehnični: ph. dr. Hinterlechner Karol, na teološki: theol. dr. Slavič Matija.

Naraščanje števila ljubljanskih visokošolcev. V zimskem semestru 1930./31. se je vpisalo skupaj 1836 slušateljev. Od teh jih je 1617 moških,

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna J. O. S. REICH.

219 pa žensk. Na filozofski fakulteti se je vpisalo 424 moških in 158 žensk, na pravoslovni 399 oziroma 33, na medicinski 91 oziroma 14, na tehnični 516 oziroma 14, na teološki pa 143 slušateljev. To število bo še nekaj naraslo, ker se še naknadno vpisujejo zamudniki. Lani je bilo v zimskem semestru vpisanih 1353 slušateljev, tako da je letos število vseh visokošolcev za približno 500 višje od lanskega.

Novi učni načrti za srednje šole. Prosvetno ministrstvo je v smislu zakona o srednjih šolah predpisalo učni načrt za realne gimnazije, realke in klasične gimnazije od prvega do osmega razreda. Po tem učnem načrtu bo odslej v srednjih šolah trideset tedenskih ur v tehle predmetih: V realnih gimnazijah: veronauk, srbsko-hrvatsko-slovenski jezik, francoščina, nemščina, latinščina, zgodovina, zemljepis, prirodopis, fizika, kemija, matematika, higijena, temelji filozofije, risanje, pisanje, petje, telovadba in ročna dela. V klasičnih gimnazijah: veronauk, srbsko-hrvatsko-slovenski jezik, nemščina, zgodovina, francoščina, zemljepis, prirodopis, fizika, matematika, opisna geometrija, higijena, umetnost, risanje, pisanje, petje, telovadba in ročna dela. V klasičnih gimnazijah: veronauk, srbsko-hrvatsko-slovenski jezik, francoščina, latinščina, grščina, zgodovina, zemljepis, prirodopis, fizika, kemija, matematika, higijena, umetnost, osnove filozofije, risanje, petje in telovadba. V šolah s slovenskim učnim jezikom odpade pisanje, a mesto tega je v prvem do četrtem razredu dve uri na teden srbohrvaščina.

Elektrifikacija države. Podatki, strokovna mnenja in ves potreben material za izdelavo zakona o elektrifikaciji države je že zbran. Čim bo zakonski načrt v osnutku sestavljen, ga predloži gradbeno ministrstvo v izjavo strokovnim zbornicam in drugim zainteresiranim ustanovam in združenjem.

Prodaja poštnih vrednotnic. V sporazumu z monopolno upravo je gradbeno ministrstvo odredilo, da smejo prodajati poštne vrednotnice samo tisti (trafikanti), ki imajo dovoljenje za prodajo monopolnih predmetov (tobaka in kolkov). Ako žele netrafikanti še nadalje prodajati poštne vrednotnice proti 2% proviziji, si morajo najkasneje do konca leta poskrbeti dovoljenje za prodajo tobaka in kolkov ter to dovoljenje potem po pristojni poštni upravi predložiti ljubljanski poštni direkciji. Po omenjenem dnevu bodo vsem netrafikantom odvzete dosedanje pravice za prodajo poštnih vrednotnic.

Pregled pekarn v Mariboru. Kakor je poročal »Jugoslovane«, je nedavno izvedlo tržno nadzorstvo v Mariboru pregled peciva po ondotnih pekarnah in ugotovilo, da mnogi peki ne upoštevajo novih predpisov, ter so bili zaradi tega ovadeni. Meroizkusni urad je pa ugotovil, da mnogi uteži v Mariboru niso bili pravilni, ter bo zato v kratkem znova pregledal obratovalnice.

Stanovanjska beda. Iz ljubljanskega »Slovenskega Naroda« posnemamo naslednji dve notici, ki žarko osvetljujejo vso stanovanjsko revščino gmotno šibkejših plasti ljudstva: »Barake izginejo z Grudnovega nabrežja. Že precej časa je tega, ko so se imele barake s prometnega Grudnovega nabrežja umakniti kam v mrtvo mestno periferijo. Končno so včeraj res začeli razstavljati stene in strehe teh siromašnih domačij. Kakor se čuje, se preselijo barakarji na mestni travnik, ki leži tik ob cesti dveh cesarjev. Tam ob Malem grabnu si postavijo ti siromaki brez zidarja in polirja svoje kočice, zakaj zima se bliža, ko človek mora biti pod streho, če noče zmrzniti na cesti.« — V znamenju siromaštva. Zadaj za ponosnim poslopjem Državne deške meščanske šole na Prulah se stiska vrsta slabih barak, ki so malo znane ljubljanskim meščanom, zakaj malokoga zanese noga s Karlovske ceste po Tesarski ulici v tisto zatišje. Nedolgo tega, kar sta prišli semkaj še dve deložirani družini. Morali sta iz hiše, ker nista zmagovali najemnine. Streho teh dveh družin je težko popisati, ker nima oblike kakor druge barake. Stan teh dveh družin je slabši kakor ciganski šator. Ubogi ljudje!

Odprava zasebnih posredovalnic za službe. Ministrstvo za socialno politiko je določilo, da se smatra kot dan ustanovitve javnih borz dela (delavskih posredovalnic), njihovih posredovalnic in ekspozitur, katere so bile ustanovljene že pred 1. januarjem 1930., dan 1. julija 1930. za dan ustanovitve javnih borz dela, ki se bodo ustanovile (oziroma so že bile ustanovljene) po tem dnevu, se pa smatra prvi dan prihodnjega meseca, ki sledi šestmesečnemu roku od dne ustanovitve dotične borze dela. V krajih, kjer se nahajajo zasebne posredovalnice za delo, se morajo le-te brez vsake odškodnine zapreti v roku enega leta od dne, ki je bil določen po prednjih načelih.

Opozorjamo na današnji oglas trdke DRAGO GORUP & CO.

Zadružni vestnik.

Zadrugetstvo in železničarji. Železničarji so s svojimi zadružnimi ustanovami važen faktor v Zvezi nabavljalnih zadrug, kajti doslej je včlanjenih šest železničarskih zadrug. 1. Nabavljalna zadruga uslužbencev drž. žel. v Ljubljani VII, 2. Kreditna zadruga železničarjev v Ljubljani, 3. Kreditna zadruga železničarjev v Mariboru, 4. Stavbena zadruga železničarjev v Mariboru, 5. Potrošaška zadruga železničarjev v Sarajevu, 6. Kreditna zadruga železničarjev v Sarajevu, prijavljena pa je za sprejem Stavbena zadruga železniškega osebja iz Ljubljane. Prometno ministrstvo je pozvalo Zvezo nabavljalnih zadrug, naj uredi in poskrbi potrebno, da se preosnuje v nabavljalo no zadrugo tudi postoječa aprovizacija železničarjev v Zagrebu. Poleg tega se pripravlja tudi zadruga železničarjev v Beogradu za preosnovitev v nabavljalo zadrugo in je upati, da bodo v doglednem času gospodarski trdno organizirani vsi železničarji v Zvezi nabavljalnih zadrug, kjer bodo tvorili na ta način močno gospodarsko enoto, ki jim bo trdna opora v borbi proti izkoriščanju.

Priporočamo trdko
M. Tičar, Ljubljana
za nakup vseh pisarniških in šolskih potrebščin.

C. J. HAMANN
Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila, opreme nevest in novorojenčkov, perja, modnih potrebščin - Predtiskarija modernih ročnih del.

Modna in športna trgovina za dame in gospode
P. Magdič, Ljubljana
Aleksandrova cesta 1. Telefon 2438
ima v zalogi vedno
ZADNJE NOVITVE.

Vse šolske, pisarniške in tehnične potrebščine priporoča
Ivan Bonač
Šelenburgova ulica št. 5.
Najlepša božična darila.

Nogavice, žepne robce, dišeča mila, kravate, rokavice, vezene, čipke, razni trakovi, sukanec, gumbi, potrebščine za šivilje, tapetnike in krojače v največji izbiri samo pri
JOSIP PETELINC, Ljubljana
(blizu Prešernovega spomenika) ob vodi

Inserirajte v „NAŠEM GLASU“!

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15
priporoča svojo zalogo
dežnikov ter sprehajalnih palic
Popravila se izvršujejo točno in solidno

Telefonska številka 2412

Številka pošt. hran. 11.165

Vzajemna posojilnica v Ljubljani

r. z. z. o. z.

Miklošičeva cesta 7

v lastni palači, dovoljuje pod ugodnimi pogoji vsakovrstne kredite in posojila državnim uslužbencem proti poroštvu, zaznambi na prejemke, zastavi življenjskih polic in vrednostnih listin ter vknjižbi na posestva. Odplačilo v mesečnih obrokih. Uradne ure od 8.—2.

Veletrgovina
A. ŠARABON
V LJUBLJANI

priporoča špecijsko blago, raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. Raznovrstno rudniško vodo.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. — Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem in večbarvnem tisku; brošure in knjige v malih in tudi največjih nakladah; časopise, revije, mladinske liste, plakate, letake in osmrtnice. — Zahtevajte cenik!

Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov. Vizitke, pisemski in poslovni papir. — Lastna tvornica šolskih zvezkov. — Šolski zvezki za osnovne, meščanske in srednje šole, risanke, dnevniki in beležnice. Zvezki za okroglo pisavo št. 1, 2 in 3.

UČITELJSKA KNJIGARNA

prodaja znanstvene, strokovne, leposlovne, pripovedne in mladinske knjige; dalje knjige za osnovne, meščanske, srednje in obrtne šole; zaloga vsakovrstnega papirja, pisalnih, risalnih in šolskih potrebščin in učil; umetne in pokrajinske razglednice v veliki izbiri.

TELEFON ŠTEV. 2312. — RAČUN POŠTNE HRANILNICE ŠTEV. 10.761.